

William Shakespeare :

Jsem unaven a za smrt prosím Boha -
 jen nevidět už, jak je bita cnost,
 a vynášena nicka přeubohá,
 a křídou rozšlapána nevinnost,
 a odívána zlatem nemohoucnost,
 a v trhu prodávána dívčí čest,
 a pokálena bezúhonná vroucnost,
 a utloukáno to, co silné jest,
 a umění jak panáčkuje vládě
 a doktor Blbec káže géniům,
 a lumpové se posmívají pravdě
 a Dobro babě Zlu jak smejčí dům -
 tím světem unaven tak rád bych zhas!
 Leč těbe zůstavit mu na pospes?

Přeložil E. A. Saudek

Dvacet let po Stalinově smrti.

Dne 5. března 1953 zemřel Josef Vissarionovič Džugašvili - Stalin. K výročí jeho úmrtí se ve Svob. Evropě zamýšlel Jaroslav Stránský. Z jeho rozboru vyjímáme: Je tomu již dvacet let, kdy zemřel člověk jenž v zemích východní Evropy dosáhl takřka zbožnění. Byl uctíván způsobem, který mu mohou závidět všichni bohové existující i neexistující. K jeho oslavě sloužilo svorně vedle sebe pero, štětec, dláto a tisk. Stalin byl odborník nad odborníky, vědec nad vědci, kritik nad umělci i nad kritiky, zkrátka člověk nad lidmi. V den jeho smrti stála u jeho hrobu jeho věrná garda - Malenkov, Berija a Molotov. Malenkov po krátkém vzletu přistál poměrně nízko u země jako ředitel menšího závodu, Berija byl označen jako prodejní agent imperialismu a hned na to okamžitě likvidován. Molotov byl dán do důchodu po tom co byl označen jako člen protistranic-kého centra. Podívejme se nyní jak se vyprošávají se Stalin jeho rodní soudruzi. Velká sovětská encyklopedie věnovala v době Stalinova úmrtí jeho osobě 35 stránek včetně 11 ilustrací. Za pět let z toho zbylo v Encyklopedii 2 listy a 1 fotografie, při čemž se neopomenulo toto heslo spojit s Leninovou závětí, v níž se nepřiliš lichotivě vyjadřuje o osobě Stalina /Res publica č. 1/. Je až s podivem, že tak velký odborník na všechno jako Stalin zůstává dnes nepublikován, při čemž v 50 letech bylo jeho díly možno vybudovat několik berlínských zdí. Rozhodující slovo ke kritickému ohodnocení Stalina měl Nikita Sergejevič Chruščov, který na XX. sjezdu KSSS v tajném referátě odhalil Stalinovu "lásku" k lidem přede všemi delegáty sjezdu. Množstvím nevinných obětí stojí Stalin po boku Hitlerově nejvýše. Všechno co u lidí touží po krásě a lásce se bude štítit jména Stalin, až vyjdou všechny podrobnosti o jeho činnosti na povrch. I po jeho smrti došlo k stavění gigantických pomníků k jeho oslavě, tak silný byl jeho duch, že už v době, kdy bylo známo vše o jeho vyhlazovací manii mu bylo postaveno setrvačně několik dalších. Nevzdělaný generalissimus tím dospěl ke svému vrcholu. V roce 1956 maďarský lid otevřenou vzpourou začal s odstraňováním jeho nesčetných pomníků. Z celé slávy mu dnes v době jeho 20 letého výročí úmrtí nezbylo ani na pár květů k jeho místu u Kremelské zdi. Je už málo takových míst kde jeho pomník je zasypán květy a hyzdí jinak pokojný ráz města. Na jeho výročí se vzpomínalo jenom v jeho rodném Gruzínsku.

Ke Stalinovu výročí se dal slyšet i bývalý blízký spolupracovník maršála Tita Milovan Džilas, kterého Tito svého času vypověděl ze země. Džilas říká: Stalin byl vzdělaný, vysoce inteligentní člověk. Džilas ho osobně znal a několikrát s ním jednal. Je protá názorům, že to byl šílenec postihnutý mánií vraždění, neboť to nahrává tomu a té teorii, že v čele státá byl náhodou jen špatný řidič a proto ty hrubé omyly. Byl-li to normální člověk pak jsou zvrácenosti systému vlastní a ježse zatím marně pokouší najít prostředek jak krotit svoji moc.

Radio BBC a jeho komentátor Moris Lejty se na toto výročí dívají takto: před 20 lety by nikdo nedovedl říci, co se stane po jeho smrti. Dnes se kolem jeho osoby rozprostírá mlčení na oficiálních místech zemí socialismu. Ve svobodném světě se jeho osobě stále věnuje mnoho pozornosti, neboť supervelmoc je soušedem celého světa. Jestliže zrekapitulujeme jeho "zásluhy" po druhé světové válce pak se na jeho účet dá připsat vznik Korejské války, odmítnutí Marschallova plánu pro ožebračené země východní Evropy, jeho autorství jakožto strůjce převzetí moci v únoru v ČSR, a rovněž i rozdělení Německa ve dva nesmiřitelné státy. Charakteristický rys jímž se Stalin zapíše do světové historie bude jeho chorobná nedůvěřivost k nikomu, celý svět pokládal za svého nepřítele. V zemích východní Evropy se o Stalinovi rozprostírá mlčení, to však nestačí, komunisté stále odmítají veřejně přiznat jeho zverstva. V minulosti, zvláště za Chruščova došlo k jistému odstalinčení to znamená, že ho odsoudili za čistky proti komunistům a za nepřipravenost Sovětského svazu na válku. To však nestačí, musí se odhalit celému sovětskému národu jeho podíl na ukrutnostech vůči nestraníkům, sedlákům, národnostním menšinám, jeho podíl na paktu s Hitlerem. Dědici Stalinovi si uvědomují, že jednou přijde doba, kdy tyto věci s podrobnostmi vyjdou na povrch a stanou se věcí diskuze celého národa a toho se bojí, neboť mají pravdu v tom, když říkají kde to potom všechno skončí

Západoněmecký list "Kölnische Rundschau" k tomuto výročí píše : Stalin ve své vyjímečnosti pokračoval i po smrti. Byl vlastně pochován dvakrát. Jednou do mausolea a podruhé ke Kremelské zdi. Rovněž i ruský Carjčjn nemá štěstí při přejmenování - nejdříve na Stalingrad a znovu na Volgograd. Zdá se, že Stalinovi nástupci měli po jeho smrti přece jen zlém svědomí. Není divu, vždyť při vyslovení jeho jména se ještě dnes 20 let po jeho smrti stařeny pokřižují. Při jeho hodnocení nelze zapomínat ani na názory některých historiků, kteří tvrdí, že jeho postup, zvláště ve válečném období byl nutný, aby byla disciplína a Sovětský svaz vyšel na konci války jako vítěz. Říkají dále, že Gruzínan udělal z Ruska velmoc, jež do té doby byla ve vleku západních mocností. Při obecném hodnocení novostalinismu tak jak se nám dnes jeví je charakteristické, že v "sovětském Parthenonu" vedle sebe spí věčným spánkem - vrah a jeho obět - Stalin vedle Tučačevského.

Pravicový list "Die Welt" hodnotí Stalina z těchto hledisek, měl prý mimořádný respekt k německému národu. Po válce byl Stalin přesvědčený o obrodě Němců, věděl, že se Německo znovu vzpamatuje a chtěl pracovat pro to aby nebylo na škodu Sovětům, ale aby je skomunisoval. Při vzniku NDR poslal Wilhelmu Pickovi telegram s blahopřáním v němž doslova píše, že dva takové potenciály jako Rusko a Německo mohou silně ovlivnit svět. Stalin byl přesvědčený, že připustí udělat z Německa jeden stát jen tehdy, bude-li komunistický a tohoto názoru se přidržují i jeho nástupci.

Zatímco v Moskvě se v den Stalinovy smrti zametalo jen před Mausoleem na místě, kde se vchází k Leninovi a před Stalinem zůstalo na chodníku plno sněhu v Albánii ho bylo vzpomenuo s bývalou slávou. List "Zerri i populit" současně zeútočil na dnešní vládce v Kremlu, které označil za revizionisty jež v SSSR zavádějí kapitalismus a spolčují se s USA.

Zdá se, že svět žije doposud pod vlivem oteplení jež bylo za N.S! Chruščova patrné ve všech oblastech života Sovětského svazu. Nelze se však mýlit ani tím, že o Stalinovi se nehovoří, ale spíš je třeba zhodnotit fakta. Rok po Chruščovově pádu byl v prvním větším procesu odsouzen na sedm let káznice ruský spisovatel Andrej Sinavskij. Dnes je v SSSR asi 1.000 táborů nucených prací v kterých je asi 1.000.000 vězňů. Sovětské občane, kteří by měli odlišné názory na budování komunismu mají malou naději, že neskončí za mřížemi. U moci jímž v Rusku jsou stále Stalinem dosazení lidé a taktéž i vše nese pečeť jeho myšlení. Nelze ovšem upřít současnému stavu, že praktiky tajné policie se zmírnily, a že životní úroveň je vyšší než před 20 lety. Lze též s povděkem konstatovat, že Sovětský svaz v současné době praktikuje v Evropě i jinde skutečně mírovou politiku. Snad je to důsledek kontraverze s Čínou. Ať jsou tyto pozitivní skutečnosti jakkoliv příznivé, nelze zamlčet ani to, že Sovětský svaz je stále diktaturou hrstky vedoucích stranických bossů. Pro Sovětský svaz je rovněž charakteristické, že zamlčuje svůj úplný vojenský rozpočet. Předáci u moci mají instinktivní strach z velké diskuze na demokratických zasedáních a vzhledem k tomu že to doposud není možné, lze říci, že zásady stalinismu jsou anachronismem, který tam stále trvá.

Biskup Štěpán Trochta kardinálem.

Dne 5. března bylo oznámeno z Vatikánu, že papež Pavel VI na Třetí ceremonii instaloval 30 nových kardinálů. Červené barety a klobouky převezme rovněž i litoměřický biskup Štěpán Trochta a zemřelý v roce 1970 Clujský biskup Juliu Hosu. Československá tisková kancelář o tom zveřejnila zprávu o 20 slovech a ještě se zpožděním.

Komentář k této významné události připravil ve Svobodné Evropě Martin Zemek. Československá republika má po zemřelém kardinálu Beranovi svého nástupce rozhodnutím papeže což je pro všechny věřící v naší republice významný svátek. V té době dlel v ČSSR na vysvěcení nově jmenovaných biskupů i arcibiskup Casaroli. V neděli dne 4. března byl vysvěcen v olomouckém kostele za přítomnosti apoštolského administrátora Tomáška a jmenovaného již Štěpána Trochtu včetně zástupců československé vlády novým apoštolským administrátorem olomoucké diecéze monsignora Josef Vrana. Z Vatikánu přišlo v té době oznámení, že biskup Štěpán Trochta byl jeho Svatostí jmenován kardinálem. Štěpán Trochta se narodil na Olomoucku ve Francově Lhotě 26. března 1905. V raném mládí vstoupil k saleziánům u nichž vystudoval. V Turíně byl vysvěcen na kněze a v roce 1932 tam získal doktorát teologie. Po návratu do Čech vybudoval v Praze-Kobylčích areál pro školské účely. Za okupace pomáhal obětavě pronásledovaným za což byl gestapem poslán do koncentračního tábora nejprve Mauthausen, potom Dachau. Jako zázrakem se zachránil, když ho již vezli na vozíku s mrtvými do krematoria a vypadl na zem. Po návratu z ~~koncentračního~~ koncentračního tábora se stal též předsedou duchovní rady Junáka. V roce 1948 po uchopení moci komunisty byl pověřen aby jménem biskupů vedl jednání se zástupci vlády, neboť se s mnoha komunisty znal osobně ještě z doby své internace v koncentračním táboře, kde se s nimi seznámil. Komunisté ho chtěli nejprve oddělit od ostatních a použít ho k rozbití jednoty církve, neboť byl již v roce 1947 jmenován biskupem. Jelikož však trval na věrnosti církvi zakázali mu v roce 1948 kněžskou činnost. V roce 1952 byl zatažen do procesu uměle vykonstruovaného a odsouzen ke 25 letům těžkého žaláře, které si měl od-sedět v Leopoldově. V době svého žalářování byl podrobován častým krutým výslechům až do amnestie v roce 1960, kdy byl z vězení propuštěn. Živil se ~~jak~~ krátký čas jako umývač podlah a zanedlouho obdržel skromný důchod. Rok 1968 ho opět vynesl do biskupského stálce. V roce 1969 jeho Svatost oznámila, že dva kardinály jmenuje "in pectoris" t.j. "v srdci". Takže Štěpán Trochta byl kardinálem jmenován již v roce 1969 z jistých důvodů jeho jmenování bylo oznámeno až nyní. Zřejmě to bylo proto, že papež chtěl s veřejným jmenováním vyčkat ~~zřejmě~~ až po smrti kardinála-a Berana.

Protikladná sdělení o apoš. admin. Vranovi.

Oficiální prostředky věnovaly minimální možnosti informace věřících o vysvěcování čtyřech nových biskupů. ČTK ani neuznala za vhodné informovat o tom, že biskupy jmenoval papež, ale oznámili pouze, že obdrželi státní souhlas. Dále oznámila, že biskupové vykonali smlib poslušnosti vládě a k vysvěcování tří slovenských biskupů neopomnělo připomenout, že byl přítomen i předseda slovenské sekce "Pacem in terris" monsignore Čerňavský. Dále bylo oznámeno v souvislosti s vysvěcováním monsignore Vranu, že tento řekl, že je pro něho velkou ctí pracovat i nadále v ústředním výboru "Pacem in terris", sčkoliv je dostatečně známé, že papež tuto státem jmenovanou skupinu neuznává. Vatikánský mluvčí prof. Alessandri k tomu pouze poznamenal: "když Vrana přijímal jmenování zavázal se, že nepřevezme žádnou funkci v "Pacem in terris", papež to tak vyžadoval".

Vztahy mezi Vatikánem a Prahou.

Arcibiskup Casaroli, který je jakýmsi ministrem zahraničí ve Vatikáně a který vysvěcoval nové československé biskupy ~~na~~ prohlásil, že vztahy k našemu státu se slibně vyvíjejí a dokonce by mohlo následovat navázání diplomatických vztahů. Casaroli věří v prolamování ledů. Jmenování nových biskupů je jakýmsi základem pro novou atmosféru. Některé západní listy jsou však skeptické. Není doposud vyřešeno obsazení arcibiskupství v Praze. Korespondenti západních agentur z Olomouce hlásí, že bylo zakázáno nošení a vyvěšování vlajek, byly zakázány jakékoliv procesy, ovšem policisté mohli obsadit všechny příchody. Casaroli však stále zdůrazňuje především mravní poslání biskupů. Rakouský list "Kurrier" píše, že Vatikán se drží zásady : kde je biskup tam jsme my. Ovšem církev má dvojitou úlohu jinou v západních demokraciích a jinou ve východních totalitách

Jednání Chňoupek - Kirschleger.

Bratislavě
V Bratislavě se jednalo československý ministr zahraničí Chňoupek se svým rakouským protějškem Kirschlegerem. Na pořadu jednání byly zatím ne zcela vyjasněné vztahy mezi našimi zeměmi. Ministři se dohodli alespoň na tom, že se vytvoří komise do které budou spadat a budou jí podléhat řešení pohraničních kontroverzí a jednak i má i nalézt řešení o majetkovém vyrovnání rakouských občanů s ČSSR, kde jim byl znárodněn majetek. Dá se zatím říci, že v Bratislavě začala politika "malých kroků v uvolňování". Plánovaná komise by měla postupovat jako komise mezi Maďarskem a Rakouskem jejímž výsledkem bylo odstranění mimových polí na maďarské straně hranic. Pokud se týká cizineckého ruchu mezi Rakouskem a ČSR, řekl ministr Chňoupek, že jeho rozsah odpovídá československým možnostem. Rakouská "Die Presse" uvádí, že na okraji krasobruslařského mistrovství byla možnost a Kirschleger ji využil, aby pohovořil s Husákem "Frankfurter Rundschau" píše, že by bylo předčasné hovořit o tom, že na politickém nebi Prahy svítí "slunečný slůček".

Chňoupek v Bělehradě.

Je to první návštěva odpovědného československého představitele v Jugoslávii. Agentura Tanjug jí přikládá velký význam. Jugoslávie si plně dosud uvědomuje, že byl Československu násilně přervána cesta vlastního řešení jeho osudu. Vysocí představitelé Jugoslávie to dávají zcela nepokrytě najevo a vztláště jsou velké rozdíly v hodnocení druhé půle roku 1968. Chňoupek má tedy v Bělehradě zlepšit vztahy mezi českosl. vedením a Titem. K této jeho obtížné situaci mu jistě ani neposloužilo "Rudé právo", které k 95.letému výročí Svatostěpánského míru, jímž byla Makedonie přisouzena Bulharsku uveřejnilo článek v němž se postavilo za bulharské názory v rozporu s Jugoslávii. Známý komentátor Milika Sundič v této souvislosti napsal, že návštěva Chňoupeka je v této chvíli zcela bezcenná. Jugoslávský list "Borba" uvedl, že Chňoupek se za expozé "Rudého práva" omluvil a prohlásil, že nevyjadřují oficiální názor československé vlády a litoval toho.

Rumunský prezident v Praze.

Do Prahy přijel na dvoudenní návštěvu rumunský prezident a první tajemník Komunistické strany Rumunska Nicolae Ceaucescu. Není jistě náhodou, že se tak stalo ve chvíli, kdy je Chňoupek v Bělehradě. Nejpodivnější na tom je, že tak se tak stalo i přesto, že Ceaucescu posuzuje přátelskou pomoc v roce 1968 jako bezpředmětnou. Ovšem Husák již před dvěma roky navštívil Rumunsko, neboť měl zájem o navázání dobrých vztahů a Ceaucescu mu dnes oplácí. Iniciativa dr. Husáka v navázání vřelejších vztahů k posledním návštěvníkům před invazí má samozřejmě sloužit k navázání přátelštějších vztahů, které nejsou v nejlepšímu stavu. Kadár v Maďarsku byl po roce 1956 v podobném stavu a podařilo se mu to. V pozadí je možná ve hře i sovětské přitlačení s materiálními výhodami pro Rumunsko a Jugoslávii za normalizaci s ČSSR. Ceaucescu při návštěvě nehovořil o tom jak je jeho zvykem, že cizí stát nesmí zasahovat do vnitřních věcí jiného. Za jeho návštěvu v Praze se možná Moskva zavázala, že bude podporovat názory Rumunska a Jugoslávie na konferenci o evropské bezpečnosti v Helsinkách. Takto se na věci v souvislosti s touto návštěvou dívá londýnská BBC.

Ve Svobodné Evropě k jeho návštěvě připravil komentář Emil Štefan. Vedení v Praze se takto snaží překonat svou ~~nepríjemnou~~ izolaci. Chce navázat styk s těmi, kteří sympatizovali s rokem 1968. Návštěva rumunského prezidenta je přesto jen neoficiální takže podle agentury DPA je tu zřejmý odstup, který si Ceaucescu stále zachovává. Není na škodu připomenout si jeho prohlášení z 21.8.1968, kdy doslova řekl a obrátil se na rumunský národ zcela veřejně, aby byl připraven k obraně, zároveň řekl, že se sotva najde komunista, který by to schválil. Na Ceaucescu je nejsympatičtější to, že ačkoliv je členem Varšavské smlouvy dodnes neodvolal tyto názory, i když je po 4,5 rokem po vpádu vojsk Husákovým hostem. Bylo to na řadě již dávno, neboť byl k nám pozván již při návštěvě Husáka v roce 1971 v Bukurešti. Ve svém prohlášení u příležitosti návštěvy šéf rumunského státu říká, že to poslouží věci socialismu. Ceaucescu je realista a ví, že proti proudu nelze plavat. Přivítali ho vedle dr. Husáka i Biřák a dva pracovníci aparátu. Po návštěvě bylo vydáno komuniké jen s politicko-stranickým charakterem. Pravděpodobně se jednalo i o Mnichovské dohody a Ceaucescu, který do Bonnu jede v červenci bude podporovat českoslov.stanovisko

6. března komentoval londýnský "Times", že tato návštěva je zakončením bojkotu Husákovy režimu. Je to patrné na postoji Jugoslávie, která odmítla sovětskou "pomoc", ale dnes to již nezděrazňuje. Tito nedávno prohlásil, že Jugoslávie nemění své názory na ČSSR, ale dnes to považuje již za překonané. Za jeho postojem je vidět úsilí o zlepšení jugoslávských vztahů k východnímu bloku, kde se Rumunsko snaží vypracovat nový typ vztahů mezi socialistickými zeměmi. Ceaucescu si svou cestou do Prahy nepochybně posílil svou pozici při jednání se Sověty. Odležel tento balast názorů z roku 1968, nikoliv svou opatrností.

Výběr názorů západního tisku na návštěvu rumunského presidenta připravila ve Svobodné Evropě Olga Valeská. "Süd Deutsche Zeitung" píše, že rumunský stranický šéf nepovažoval ~~vš~~ za chvilitebné vše co Dubček zavedl, ale po invazi byl jeden z hlavních odpůrců vpádu a dal se v tom smyslu slyšet i na poradě představitelů komunistických stran v roce 1969 v Moskvě. Ceaucescu si posílil svou pozici u Rusů, když k tomuto problému přistupuje jako, že je to hotová a urovnaná záležitost. List "Die Welt" k tomu píše: Ceaucescu a Tito nemohli dlouho pochopit, že Praha se tak lehce podřídila. Tito se k takové návštěvě ještě neodhodlal. Komické na jednání mezi dr. Husákem a Ceaucescem bude to jak se budou vzájemně ujišťovat, že zprvu nepochopili sovětskou "pomoc".

Karel Jezdinský ve Svobodné Evropě se zamýšlí nad koncem návštěvy presidenta Ceaucesca. Rumunský president strávil na návštěvě u dr. Husáka 36 hodin. Pařížský list "Le Mond" k tomu poznamenává, že ačkoliv velmi ostře odsoudil invazi doposud ~~ji~~ to neodvolal. Československý tisk se úpěnlivě vyhýbal narážkám na stanovisko Rumunského šéfa na konferenci v Helsinkách. "Figaro" si všimá zase toho, že tentokrát chyběly mohutné lidové ovace pro Ceaucesca z roku 1968. Ceaucescu byl prý pozván do Prahy již na opakovaný XIV. sjezd, ale pozvání tehdy nepřijal. List "Arbeiter Zeitung" poznamenává, že Ceaucescu je proti jakémukoliv ohrožení míru v Evropě a proslavil se odmítnutím "Brěžněvovy doktriny".

Závěrem třeba shrnout, že rumunský president přijal obrodný proces v roce 1968 se sdečnými sympatiemi. Invazi hodnotil a hodnotí jako zjevné porušení státní suverenity. A to mu vyneslo na zasedání ÚV KSČ kritiku Vasilá Biľaka, kdy v nepublikovaném projevu suverěnně kritizoval Jugoslávii a Rumunsko.

123 výročí narození T.G.M.

Nad tímto výročím se ve Svobodné Evropě zamýšlel Karel Jezdinský. Dne 7. března se narodil první president Československé republiky Tomáš ~~Šár~~ Garrigue Masaryk roku 1850 v Hodoníně. Jako každá velká osobnost nevyhnul se ani Masaryk tomu, že ho jeho obdivovatelé příliš glorifikovali. Jeho presidentství bylo jen oceněním jeho činnosti pro český a slovesný národ za celý život. Byl smělým reformátorem a velkým kritikem, který si na vše cenil vědecké poznání a mravní zásady. Nesmí se nikdy zapomenout jeho postoj, mnohdy proti většině národa za očistění naší historie což mu mnohokrát vyneslo opovržení i když jen dočasné našeho národa. Vzpomenme jeho boj proti falsifikátům Rukopisů o který se vyjádřil, že národ s tak velkou tradicí historickou jako my nepotřebujeme takových prostředků k zvětšení slávy naší historie. Stejně tak i jeho boj proti antisemitismu, za což mu byly několikrát vytlučeny okna jeho bytu. O Masarykovi lze klidně říci, že to byl první seriózní kritik Marxova díla. V roce 68 byly tyto jeho zásluhy jen připomenuty za 20. výročí, kterým byla obestřena jeho osoba od února 1948. Masaryk o marxismu řekl, že je to především filosofie dějin. Jakožto hospodářská filosofie jež má zlepšit podmínky lidu ~~neboť to má za cíl každá ekonomická moderní teorie.~~ není nepostupná,

Komunističtí kritici hovoří o jakémsi masarykismu, což je omyl, Masaryk nevytvořil žádnou teorii, ovšem dal našemu národu podněty ke kterým se budeme stále vracet ať už se to komunistům líbí nebo ne. Pod pojmem Masaryk dnes vidíme kritický realismus, objevující se strachem nsvázaný lidský rozum.

MDŽ.

Karel Jezdinský ve Svobodné Evropě komentuje tento jeden den v roce věnovaný nevyřešenému problému zaměstnaných žen. Pravidlem tohoto svátku se stávají oslavy nepřilíš důstojné. Známý normalizovaný novinář Stanislav Oborský k tomu napsal glosu skutečně pro zesmání. ÚV prý našim ženám již nejednou poděkoval a pak začal hovořit jedním dechem o rovnoprávném poměru k mužům. Takový dnešní novinář to má dost jednoduché, stačí když pochválí ÚV, vždyť kvůli tomu to vlastně píše. To šéfredaktor Miroslav Moc se v "R-udém právu" najednou vytáhl a pohovořil o kultu matky, který prý zmizel a aby prý se zase pěstoval.

Závěrem se Miroslav Moc zase trochu rozčílil a že prý ženy nejsou tak uštvané jako se to líčilo v roce 1968.

Současný režim se rovněž vychvaluje a ironií osudu zrovna na MDŽ, že je u nás jedna z největších zaměstnaností žen což je výsledkem velké péče strany a vlády. O tom, že velká část žen je v zaměstnání jen z důvodů nízkých příjmů jejich mužů se taktně mlčí. Není to samozřejmě jeden případ, kdy se zase z nouze dělá cnot. Moderní žena ví i v okupovaném Československu co jí chybí ve srovnání s ostatní západní Evropou, alespoň tou částí, která byla na úrovni ekonomiky srovnatelná s naší zemí. Jsou to organizované služby, usnadňování nákupu. Bytová krize mladých lidí v Československu je katastrofální. Mnoho jí nepomůže čas od času zveřejňované obrázky volných bytů ve Svobodném světě, které nelze pronajmout - údajně pro vysoké nájemné.

Pro komunistické režim, bylo charakteristické, že mateřské poslání žen se nijak nehodnotilo, kultem se stala i u nás žena - údernice, po vzoru Sovětského svazu. Proto se do dnešního dne tvrdí o Svátku matek, že je to buržoasní přežitek.

Ještě zastavení nad Víťežným únorem.

Svobodná Evropa a její redaktor Jan Fousk připravila toto ohlédnutí. Velký halas kolem Víťežného února již odezněl. Tímto dnem však politická událost před 25 lety neskončila. Přesně 10. března 1948 předstoupila před Národní shromáždění nová vláda Klementa Gottwalda. Vyakněný parlament jí dal svou plnou důvěru. Tak prý byla dodržena litera Ústavy říkající o tom komunističtí dějepisci. Při představení vlády však v ní již chyběl i jmenovaný Jan Masaryk. Ráno toho dne byl nalezen mrtev na nádvoří Černínského paláce. Jistě to byla těžká rána celému národu, snad i některým politikům KSČ. Dnes je k dispozici záznam Jožky Davida z президенstské kandeláře v době, kdy měla být jmenována nová vláda. Jan Masaryk tam seděl a smutně konstatoval - "já jsem taky mezi jmenovanými". Další v pořadí Vlado Clementis jež nahradil 18. března Masaryka se ze své funkce dlouho nětěšil. Ještě záhadnější osud postihl místopředsedu vlády t.zv. obřezané Národní fronty Bohumila Laušmana, člena sociálně demokratické strany. Po nastolení hrůzovlády se Laušman odebral do ciziny a pobýval v Rakousku. Roku 1953 byl československou rozvědkou z Rakouska unesen do Prahy, kde po prohlášení o svém pomýlení za záhadných okolností ve vězení zemřel. 25. únorem historie puče neskončila. Pak se teprve dostali k moci strůjci a vykonavatelé moskevských pokynů takže hra na schovávanou mohla přestat. Vzniklo 124 pracovních táborů s desítkami věznic jež při vyslevení svého názvu budí hrůzu dodnes. Když pohřbívali Jana Masaryka, bylo na jeho pohřbu 750.000 lidí, ale ještě větší část národa věděla, že spolu s ním je pochován i způsob života v demokratickém státě.

Volba presidenta.

Milan Schulz k tomu ze Svobodné Evropy poznamenává. Pravděpodobně bude znovu zvolen Ludvík Svoboda, který dosedl na toto místo demokratickou volbou po abdikaci Antonína Novotného. Ludvíku Svobodovi nelze upřít ani to, že po vsutpu armád při jednání v Moskvě se zasadil osobní statečností o to, aby byli propuštěni zadrženi českoslovenští politici. Západním tiskem proběhlo několik spekulací se zvolením Gustáva Husáka, což však mělo v minulosti již jeden nepříjemný precedent. Zdá se stále zřejmějším, že stranické vedení se shodlo na opětné volbě Ludvíka Svobody. Dokonce proskakují zprávy, že by při eventuelní smrti presidenta mohlo dojít ke změně Ústavy po vzoru některých jiných komunistických zemí a byla by vytvořena Státní rada.

Nové útoky v SSSR na Solženicyna.

V americkém listě "New York Times" komentují nové útoky na nositele Nobelovy ceny ruského spisovatele Alexandra Solženicyna. Jakýsi Vladimirov uveřejnil o Solženicynovi na důkaz jeho buržoasní morálky, že prý má jedno-poschodový dům nabřeží řeky. Známý sovětský historik Žores Medvědév k těmto výmyslům dodává, že Solženicyn má skutečně mimo svůj vlastní byt i domek, ale o jedné místnosti, kde se navíc nesmí z bezpečnostních důvodů topit. Stejně tak je pustým výmyslem to, že v blízkosti teče nějaká řeka. U domku protéká malý potůček, který lze při dobré vůli přeskočit a větší řeka je od místa domku vzdálená asi 10 km.

Vladimirov ví, že tyto prosté důvody nestačí k očernění největšího současného ruského spisovatele ani u tak důvěřivého sovětského občana a prot pokračuje. Tvrdí, že Solženicyn žije v bigamii, neboť první manželka má malý dvou-pokojevý byt, zatímco s ní není rozveden žije se svou druhou ženou Ninou Světlou vovou ve čtyřpokojevém bytě a navíc má ještě 3 osobní auta. Jeho přítel Žores Medvědév k tomu dodává, že ~~xxx~~ se Solženicyn již 3 roky marně pokouší u sovětských úřadů o potvrzení rozvodu se svou první ženou, kteréžto manželství bylo bezdětné. S druhou ženou má ~~xxxxxyxy~~ tři syny z nichž dva nesou jeho jméno, 3 jméno Solženicyn. Se svou první ženou se rozešel tak, že ji nechal vše co doposud měl a tisíce dolarů jako odškodné. Ponechal si pouze psací stůl, k čemuž první žena Natalie Rešetovská neměla námitek.

K čistkám v Československu.

Nově vzniklý časopis "Ost Europe" uveřejnil ve svém posledním čísle devět stran o situaci v Československu z pera Rudolfa Urbana. Říká se v ní, že pro situaci je charakteristické uskutečnění politických procesů i když dr. Husák tvrdil, že žádné nebudou. Příjemným překvapením je jen to, že jsou počtem i tresty malé. Ale i tak by jejich uskutečnění v demokratické zemi nebylo možné. Jejich účel je zcela zřejmý - mají zastrážit obyvatelstvo a tím je donutit k větší poslušnosti tak jak je obvyklá komunistická praxe.

Daleko horší jsou čas od času uskutečňované prověrky. První uspořádal ministr školství prof. Hrbek ve svém odvětví, při čemž byla značná část učitelů přeložena, aby z nikdo nikoho neznal a nikomu nevěřil. Dále došlo k reorganizaci ČAV, nejhůře to postihlo historiky, asi 100 osob svá místa ztratilo. Slovo dostávají historici t.zv. dvorní, jako Václav Král, jehož úloha v naší historii byla odhalena v roce 1968 a ten se dnes může dovedně pomstít. V historii našich pracovišť o dějinách se již několikrát během posledních 25 let normalizovala takže naše historická věda je v současné době bez jakékoliv vědecké kapacity. Je to již zcela pravidelný koloběh. Jakmile se jen trochu objektivní historik dostane k faktům ze stranických a státních archivů, nemůže být jiného názoru na vývoj situace, než jak je to již všeobecně známé ve Svobodném světě.

Další skupina, která na tom není o moc lépe jsou spisovatelé. I když se režimu podaří získat čas od času nějakého významnějšího spisovatele, zvláště pro nedostatek prostředků skončí to pouze vstupem do zglajštalovaného Svazu a to je vše. Přesvědčením ohromná většina spisovatelů zůstane na straně obrodného procesu.

Československou vědu postihla rovněž jedna prověrka za druhou. Jejich výsledkem je, že vědec se svobodnějšími názory bez ohledu na svou vědeckou proslulost je bez milosti vyhozen. Jako příklad může sloužit případ akademika Wichterleho - světového vynálezce kontaktní čočky, který má zakázáno přednášet na Univerzitě. Odstraňovat soustavně své vědecké špičky si nemůže dovolit ani velký národ nadtož my, u tak malého národa je to zhouba.

Časopis "Ost Europe" se vrací do roku 1967 ke sjezdu spisovatelů a zejména k referátu Milana Kundery, který takřka filosoficky zhodnotil postavení a snažení našeho národa. O působnosti jeho názorů do dnešních dní lze usoudit i z toho, že známí prominenti režimu na kulturní frontě Jiří Hajek a J. Taufer ještě loni se bezúspěšně pokoušeli názory M. Kundery vyvrátit.

Historický kalendář.

7. března : 1850 se narodil Tomáš Garrigué Masaryk - ústřední postava našich dějin . Literární listy o něm napsaly, že se těšil úctě obou našich národů. Za každého režimu byl zlobně nenáviděn politickou spodinou. Socialistické historie prokázala svoji neschopnost vyrovnat se s jeho odkazem.
- 1898 se narodil Jan Baťa, nevlastní syn Tomáše Bati, zemřel roku 1965 v Brazílii.
- 1903 měl slavný pohřeb velký národní politik František Ladislav Rieger s kterým se nehledíc na rozdílné názory na uspořádání Rakouska-Uherska srovnal i T.G.Masaryk.

Hospodářství SSSR na začátku roku.

Ředaktor Svobodné Evropy, Ján Smrečan rozebírá článek o hospodářství v SSSR uveřejněný v časopise "Selskaja žizn". Hlavní úkol pro letošní rok je výroba obilí. Půjde o větší tendenci k zásobení trhu. Brežněv sice již v tomto roce sáhl na zlepšení úrovně zásobování zemědělskými a průmyslovými výrobky na spotřebitelském trhu, zůstalo však opět u slibů. Příčinou nesplnění hlavního zásobování potravinami byla prý zlá úroda na kterou se režim odvolává již několik desetiletí. Ale co říci na špatné zásobení výrobky lehkého průmyslu jejichž citelný nedostatek je velmi patrný. Letošní rok začínal špatně, pro zemědělskou výrobu. Ale dnes prý podle "Selskoj žizni" je již dostatek sněhu na Ukrajině a Moldavsku, takže holomrazy již nehrozí. Těžko však dnes odpovědět na plánovaný úkol 197 milionů tun obilí v tomto roce. Ozmínkami bylo oseto celkem o 1,5 milionů ha navíc. Dodnes se stále vlastně neví, kolik se v ~~roku~~ roce minulém urodilo. Pravděpodobně i letos zůstane potravinářský průmysl dlužný spotřebiteli tak jak tomu bývá pravidelně. Lehký průmysl je stále znevýhodňován navzdory tvrzení státních činitelů. Platy začínajících inženýrů v těchto oborech jsou v průměru tyto - u lehkého průmyslu 100,- rublů u těžkého 120,- rublů, za měsíc.

Hlavní důvod neradostných výhledů je pro spotřebitele je ten, že sovětské vedení protěže stále průmyslový těžký potenciál na úkor sovětského spotřebitele. Těžký průmysl dosáhl v minulém roce 6,8 % přírůstek čímž splnil své plánované úkoly. Lehký průmysl, který má mít v letošním roce přírůstek 4,8 % zůstane však i nadále popelkou sovětského hospodářství.

Západ má nový bestseller.

Autorem nového západoevropského bestselleru je Rus Michail Djomin. Má jiné chování než na jaké jste zvyklí. Na jeho prsou, které měl při návštěvě odhaleny má vytetovaný kříž s nápisem "život je dětská košilka, nahoře čistá, dole pokakaná". Michail Djomin žije v exilu v Paříži. Po bestselleru "Papillon" od Francouze přicházejí s novým bestsellerem opět Rusové. Kniha má název "Tetovaný" a čerpá z prostředí Sovětského svazu. Jeho autor byl většinu života zloděj, těžký recidivista jak říkají u něho doma. Narodil se v Lovise v rodině rudoarmějce. Již v mládí se dal na tuto zcestnou dráhu a nepomohl mu ani pionýr ani komsomol. Jako 16-letý byl zavřen a propuštěn s podlomným zdravím před uplynutím trestu. Sám Djomin o tom říká : sovětské vězení to je gymnasium zločinu, je to jakási protibolševická mafie. Její filosofií je že i když je do paden zase ho jednou pustí. Po odejítí z vězení se s ním stal t.zv "Majdenik" čili zloděj kufrů, při čemž získal přezdívku "Morová rána" ve smyslu morová rána pro cestující. Měl speciálně upravený kufr, který byl bez dna a větší, ten nasadí na cizí kufr a pomocí speciálního zařízení přichytí a odejde. Před soud se opět dostal až dva roky po válece a dostal za to 6 letý trest v lágru. Tam začal psát nejdříve básně, pak z prostředí, které znal - z podsvětí. Jeho práce ~~byly~~ byly dobré. Poprvé vyšly v roce 1954 a režim o něm začal říkat, že je sovětským zřízením převychován a byl přijat do Svazu sovětských spisovatelů. Při první cestě do zahraničí v roce 1968 se již do SSSR nevrátil.

"Tetovaný" to je zasvěcený pohled do ruské spodiny i na tak velké stavbě stavbě socialismu. Organizace tohoto podsvětí je podle stranické hierarchie, což se projevuje hlavně ve vězení. Je historie a iž život lidí zvaných "Blatnoj" - což jsou ti jež se octli na okraji společnosti z různých důvodů. Jakmile v SSSR získá někdo tento název upadne v takovou nemilost, že je orazítkován navždy. V knize není ani slovo proti KSSS a Sovětskému svazu. Je to však ~~otřesné~~ svědectví o jednom šíleném politickém systému.

Ze Svobodné Evropy připravil Karel Frydrych.

Mírová politika SSSR.

Ze kulisou mírové politiky sovětské vlády se u nás prezentují různé články, které ji mají dokumentovat. Jako posilu uveřejňují stále častěji sovětské propagandisté své články v našem tisku. Dokonce i sám hlavní ideolog Suslov. Samozřejmě, že jim bezvýhradně přizvukují i naši rádobyredaktoři jako Josef Urban, který nedávno v souvislosti s uvolňováním politického ovzduší v Evropě zase strašil nesmiřitelnými rozpory mezi kapitalismem a socialismem. Samozřejmě, že pokračoval v útocích proti návrhům západních vlád o otevření cesty mylenkám a lidem.

Naskytá se jedna zásadní otázka, proč se vladaři s tím nejlepším systémem na všechny neduhy lidské společnosti bojí tohoto pohybu lidí a myšledek. Profesor Mehnert v časopise "Ost Europa" píše, že Západ se nemůže svobodně rozhodnout zda chce něco otevřít nebo ne. Tato volnost osobnosti je zcela zaručena, ať si o tom vedoucí státníci západu myslí co chtějí. Nyní, to je v době, kdy i v Kremle se domnívají na rozdíl od minulosti, že jednotlivé světy od sebe nelze oddělovat. Západ dokonce ani nemůže ovlivnit ať chce nebo nechce tento hlad po informacích. Potvrzuje se jen staré pravidlo, že demokracie má sama o sobě přitažlivost pro komunistické občany. Západní společnost má své problémy, kterými se musí zabývat. Podlehnutí konzumentské psychóze, vzájemný poměr státu a kapitálu, ale tyto problémy nikdo nezasílá. Komunistické režimy jednají jako kdyby již pozítří tyto komunikační prostředky přestaly existovat.

Profesor Mehnert cituje sovětskou "Izvěstiju", která ve svém jednom článku napsala: "člověk se naučil dumat a uvažovat; nechtě tedy uvažuje".

Nová hra Laislava Mňačka.

Laděslav Mňačko napsal novou divadelní hru jež má v tyto dny v západním Německu premieru. Je to již třetí hra tohoto autora. První byla hra o smrti Jana Masaryka. Další dílo byl "Maják" a nyní je to tedy již třetí hra s názvem "Příhoda". Je to vlastně televizní psychodráma. Knižně vyšla v Německu roku 1970. Ustřední postavou je dr. Brandtner a téma je strach člověka o život. Dr. Brandtner dostává denně několik telefonátů v nichž se ozývá jen příšerný smích, což jeho nervovou soustavu tak naruší, že musí vyhledat psychiatra. U něho se doví, že vlastně celá řada lidí má důvod ho nenávidět včetně jeho manželky a dokonce i psychiatra. Vyhledá pomoc na policii. V hlavní roli vystoupil při premiéře známý Hans Frank.

Sovětské pořádky v Gruzínsku.

Vyjmáme článek ze západoněmeckého listu "Müncher Merkur" o situaci v Gruzínsku. Vysoký úředník v Gruzínsku Larišvili byl odsouzen k 15 letům vězení za ilegální soukromé podnikání jež presentoval jako státní. Celkem se obohatil o 836.000 rublů. Byl ředitelem továrny na hračky v Tiflise a jeho podnik neobvykle prosperoval. Prodával oblečení i šustáky vedle toho pro sebe. Jeho moc vzrostla natolik, že dostal své lidi až do ÚV KS Gruzínska.

Tajemník ÚV KS Gruzínska Mžavanadze po 19 letech vládnutí padl, neboť taková korupce, jež se rozšířila po Gruzínsku za jeho vlády byla až příliš viditelná, nežaby mohl Mžavanadze zůstat v úřadě. Sám Mžavanadze nebyl ve své funkci nijak škodný, měl 6 vil, které jsou vlastně luxusními zámky.

Nový silný muž ve vedení KS Gruzínska začal svou funkci vskutku podle známé staré zásady, že nové koště dobře mete. Jedno z prvních opatření prý bylo, že při hlasování v ÚV se budou zvedat levé ruce, to proto, aby bylo vidět, kdo nosí cizí japonské neb americké hodinky místo sovětských.

Rozsah korupce musel být státní, i když se zdá, že Gruzínci měli vysoký životní standard. Drželi vždy při sobě a policie byla obestřena mlčením. Gruzínci rádi zdůrazňují svou vyjimečnost s tím, že jx v jejich žilách koluje krv Řeků, Skythů a Peršanů.

Kulturní politika NDR.

Východní Německo bude prodávat na západní umělecké trhy cenné staré umělecké předměty, aby bylo možno získat tolik potřebné devizy. Východoněmecká muzea dostala za úkol vypracovat seznam věcí, které lze odprodat s připomínkou, aby se nenavrhovaly jen druhořadé předměty, ale i umělecky cenné a hodnotné. Při odprodeji dostanou tyto částky muzea zpět pro zlepšení stavu svých sbírek. Pouze 20 % však dostanou v devizách, ostatních 80 % ve východních markách v kursu, který si určují státní orgány.

Tyto opatření mají již v diktaturách svou tradici. Po roce 1917 sovětská vláda vydražila cenné věci a umělecké předměty ve velkém rozsahu. Rovněž i nacisté odprodali spoustu cenných věcí z kulturního dědictví národa, hlavně do Švýcarska.